

**Zápis z jednání
Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina č. 4/2019
konaného dne 17. 9. 2019**

Přítomni:

1. Zdeněk Ryšavý	5. Josef Herbrych
2. Lucie Vichrová (předsedkyně)	6. Jan Zimmerman
3. Karel Malinský	7. Mária Pilková
4. Bohumír Nikl	8. Jan Joneš (tajemník)

Nepřítomni (omluveni):

1. Milan Brychta	5. Atila Koncz (místopředseda)
2. František Kučera	6. Martin Malina
3. Josef Myslivec	7. Jaromír Kalina
4. Ludmila Řezníčková	8. Hana Hodáčová

Hosté:

1. Martin Hyský (člen rady kraje)	2. Jozef Zetěk (ředitel Chaloupky o.p.s.)
-----------------------------------	---

Program:

1. Zahájení
2. Řešení problematiky ekologické výchovy
3. Řešení problematiky ochrany přírody a krajiny
4. Projekty ze strukturálních fondů v oblasti životního prostředí
5. Diskuse a různé
6. Závěr

Jednání Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina č. 4/2019 dne 17. 9. 2019 se uskutečnilo jako výjezdní ve školském zařízení pro zájmové a další vzdělávání, Chaloupky o.p.s.

1. Zahájení

Lucie Vichrová, předsedkyně Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina, přivítala všechny přítomné a hosty a zahájila jednání. Dle počtu přítomných členů konstatovala, že komise není usnášeníschopná. K zápisu z minulého jednání nebyly vneseny žádné připomínky a byl všemi přítomnými schválen.

Lucie Vichrová přivítala a představila RNDr. Jozefa Zetka, ředitele školského zařízení pro zájmové a další vzdělávání, Chaloupky o.p.s.

Pro členy komise byla připravena prezentace „Environmentální vzdělávání“, kterou Jozef Zetěk podrobně okomentoval.

Prezentace obsahovala tyto základní informace:

- Chaloupecké činnosti
- Státní program EVVO (na léta 2016 – 2025)
- Cíle, programy a aktivity, vzdělávací programy

- Chaloupecká ekocentra
- Environmentální vzdělávání pro školy
- Zájmové vzdělávání, soutěže
- Programy: zahrady a zemědělství
- Zaměstnanost
- Sociální podnikání – činnost společnosti Ekovysočina s.r.o.
- Klub Lebeda – sociální rehabilitace

Členové komise obdrželi přímo na zasedání vzdělávací brožury a publikace.

Pro členy komise byla připravena exkurze, v rámci které Jozef Zetěk provedl členy celým areálem školského zařízení.

Z následného jednání se omluvil člen komise Zdeněk Ryšavý.

2. Řešení problematiky ekologické výchovy

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Jan Joneš uvedl, že odbor životního prostředí a zemědělství ve spolupráci s odbory školství, mládeže a sportu, regionálního rozvoje a informatiky zpracoval v roce 2018 Aktualizaci krajské koncepce ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty (dále jen „EVVO“), včetně Akčního plánu EVVO na období 2018 – 2020.

Přehled aktivit na úseku EVVO v roce 2019:

- Dotační tituly kraje
  - o Fond Vysočiny: Program Odpady a Ekologická výchova 2019;
  - o Na prosincové jednání zastupitelstva kraje je připravován k vyhlášení Program Odpady a Ekologická výchova 2020;
- Poskytování informací, aktualizace a zveřejňování informací prostřednictvím:
  - o Krajské webové portály EVVO, Odpady Vysočiny, Ovzduší Vysočiny;
  - o Články do periodik kraje;
- Vzdělávání veřejné správy, zástupců samosprávy kraje a krajských úředníků, poskytovatelů EVVO a EP, školních koordinátorů ekologické výchovy a široké veřejnosti;
- Spolupráce s veřejnou správou - metodická pomoc obcím, setkávání „krajánků“ s agendou EVVO, Mezinárodní a meziregionální spolupráce na úseku ŽP a společné aktivity;
- Environmentální aktivity kraje - Zachování přírodního dědictví, Čistá Vysočina, Klimatour;
- Projekty partnerů kraje - komunikační a informační aktivity, technická podpora, dohody o spolupráci s kolektivními systémy, spolupráce s realizátory EVVO;
- Oceňování - soutěže (Recyklujeme s hasiči – 11. 4., Srnčí a Zlatá trofej - podzim);
- Připravuje:
  - o Soutěž školních tříd – vytvoření fotogalerie obrazců z výrobků vyrobených z recyklovaných materiálů a z vysloužilých elektrospotřebičů (říjen 2019 – duben 2020), spolupráce s Agenturou Dobrý den;
  - o Konference příkladů dobré praxe v odpadovém hospodářství pro zástupce samospráv a pracovníky úřadů (duben);
  - o Vyhlášení vítězů soutěže obcí My třídíme nejlépe (za rok 2019- duben);
  - o Enviden v Pelhřimově jako součást Festivalů rekordů a kuriozit (12.6.);
  - o Putovní výstavu k propagaci přírodního dědictví Vysočiny (září, krajský úřad).

3. Řešení problematiky ochrany přírody a krajiny

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Jan Joneš sdělil, že ochrana přírody a krajiny v kraji se kontinuálně zabývá především třemi oblastmi:

1. Implementace soustavy NATURA 2000

Evropsky významné lokality soustavy NATURA 2000, u kterých to národní seznam vyžaduje a u kterých je to v kompetenci Kraje Vysočina, již byly vyhlášeny jako zvláště chráněná území. Lze proto konstatovat, že všechna území soustavy NATURA 2000 v územní působnosti Krajského úřadu Kraje Vysočina mají právními předpisy zajištěnou územní ochranu. V současnosti je v rámci implementace soustavy NATURA 2000 upravován novým vyhlášením (tzv. „převyhlášením“) rozsah území i předměty ochrany u lokalit Niva Doubravy, Opatovské zákopy a Kamenný vrch u Heraltic. Pro všechny jmenované lokality již bylo zveřejněno oznámení záměru na vyhlášení („převyhlášení“) a proces nového vyhlášení bude ukončen nejpozději v prvním pololetí příštího roku, v případě Kamenného vrchu u Heraltic ještě v roce letošním. Ve všech třech případech byly nejen upřesněny hranice, ale rovněž byl na základě odborných podkladů nově stanoven předmět ochrany zvláště chráněného území a zpracován nový plán péče. Provedení většiny podkladových odborných prací bylo financováno z Operačního programu Životní prostředí. Na evropsky významných lokalitách soustavy NATURA 2000 na základě projektů podaných do OPŽP dále proběhlo značení hranic zvláště chráněných území i asanační managementové zásahy.

2. Péče o maloplošná zvláště chráněná území, zvláště chráněné druhy a stanoviště

V Kraji Vysočina jsou 2 chráněné krajinné oblasti, celkem 207 maloplošných zvláště chráněných území, 88 území soustavy NATURA 2000 a 9 přírodních parků. Kraj Vysočina v roce 2018 tzv. „převyhlásil“ 2 maloplošná zvláště chráněná území, v roce 2019 pak dosud nově vyhlásil 5 maloplošných zvláště chráněných území (dvě přírodní rezervace byly vyhlášeny na místo původní národní přírodní památky Jankovský potok, pro kterou nyní ministerstvo zruší ochranu) a jedno území „převyhlásil“.

Kraj Vysočina má v působnosti 163 maloplošných chráněných území různého typu (přírodní rezervace, přírodní památky, evropsky významné lokality, smluvně chráněná území). V menším rozsahu se zásahy provádí i na podporu druhů a stanovišť mimo zvláště chráněná území (záchranný program na podporu hořečku českého, orchidejí, mravenců, obojživelníků).

Pokud o maloplošná zvláště chráněná území nedostatečně pečuje vlastník (nájemce apod.) musí podle zákona o ochraně přírody zajišťovat potřebnou péči (k zajištění předmětu ochrany) příslušný orgán ochrany přírody a krajiny (zde Kraj Vysočina v přenesené působnosti). Dále je zapotřebí zajišťovat odborné podklady (průzkumy, plány péče) a označení území v terénu.

V roce 2018 vynaložil Kraj Vysočina na péči o zvláště chráněná území a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů cca 6,5 mil. Kč.

Zejména v návaznosti na probíhající klimatickou změnu a s ní související rozsáhlé změny v lesních ekosystémech včetně těch nacházejících se ve zvláště chráněných územích, je třeba s ohledem na zachování předmětů ochrany realizovat i další typy prací (podpora šetrnějších postupů asanace, péče o nově vznikající bezlesé enklávy a botanicky hodnotné plochy se sníženým zakmeněním).

Po završení implementace lokalit soustavy NATURA 2000 se OŽPZ bude věnovat především revizi stavu a koncepčním změnám maloplošných zvláště chráněných území v působnosti Kraje Vysočina.

3. Výkon státní správy sestává především z řízení v oblasti ochrany zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, řízení ve zvláště chráněných územích všech typů, v řešení druhoinstančních řízení a v dozorové, kontrolní a metodické činnosti.

4. Projekty ze strukturálních fondů v oblasti životního prostředí

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Jan Joneš informoval, že v oblasti životního prostředí nabízí Operační program Životní prostředí (dále jen „OPŽP“) v letech 2014–2020 z Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj téměř 2,637 mld. EUR. Cílem operačního programu je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí v České republice. Kraje jsou jedním z možných příjemců podpory z OPŽP. Podpora může dosahovat až 85 % z celkových způsobilých výdajů na projekt (výjimečně i 100 % u některých opatření na ochranu přírody).

Kraj Vysočina v minulosti využíval podpory z OPŽP na řešení svých úkolů a i do budoucna připravuje další obdobné projekty a to zejména v těchto okruzích – se zaměřením na ochranu přírody:

1. *Projekty k revitalizaci zeleně* v areálech parků a zahrad příspěvkových organizací, nejčastěji u příspěvkových organizací v oblasti sociální péče, školství, kultury a zdravotnictví. Projekty řeší zejména špatný stav vzrostlých stromů, stromy bez perspektivy je třeba pokácet, staré vzrostlé stromy s perspektivou dalšího růstu jsou velmi cenné avšak je nutno je ošetřit, dále projekty řeší výsadby nových stromů – náhradní výsadbou za pokácené stromy a k zajištění další funkčnosti parků a zahrad do budoucna. Některé projekty též řeší vytvoření či posílení funkční zahrady či parku tam, kde stávající plochy nezabezpečují potřebné funkce.

Aktuálně jsou realizovány tři projekty revitalizace zeleně, u nichž kraj uspěl na přelomu 2017/2018 se žádostmi o podporu z OPŽP, v rozpracovanosti je též záměr revitalizace zeleně u objektu Nemocnice Pelhřimov.

2. *Projekty v oblasti posílení biodiverzity a implementace Natury 2000* – Kraj Vysočina se snaží maximálně využít prostředky OPŽP k péči o přírodní biotopy ve zvláště chráněných územích či evropsky významných lokalitách, na realizaci dalších opatření na podporu populací ohrožených druhů rostlin i živočichů apod. Kraj zde má podle zákona o ochraně přírody a krajiny povinnost pečovat na svém území o přírodní památky, přírodní rezervace i evropsky významné lokality, a protože předměty a cíle ochrany těchto typů lokalit jsou v některých případech shodné se specifickými cíli příslušné specifické osy OPŽP, je pro Kraj Vysočina výhodné pro péči o tato území využít finančních prostředků z evropských fondů. Pro všechna zvláště chráněná území jsou zpracovány plány péče nebo pro evropsky významné lokality jsou k dispozici souhrny doporučených opatření, které řeší péči o tato území, tj. jak pravidelné zásahy (tzv. regulační), tak mimořádné zásahy (jednorázové, tzv. asanační). Plány péče jsou projednávány a schvalovány v souladu s § 38 zákona o ochraně přírody a krajiny. Z těchto odborných dokumentů vychází i projekty připravované do OPŽP.

Jan Joneš seznámil členy komise s dokončenými a aktuálně realizovanými projekty. Informoval o žádostech, které byly v roce 2019 podány do OPŽP a o žádostech které jsou do OPŽP připravovány (viz podkladový materiál Kžp-04-2019-04).

3. *Projekty úspor energií* v budovách ve vlastnictví Kraje Vysočina, a to s důrazem na potřebnost akce na jednotlivých budovách (výměna oken a dveří, zateplení obálky – stěn a střech apod.). Projekt řeší budovy, ve kterých sídlí krajem zřizované příspěvkové organizace (nejčastěji střední školy či nemocnice). Projekty administruje odbor regionálního rozvoje. Obecně o projektech na úspory energií a o změnách pravidel 2007-2013/2014-2020 viz podkladový materiál Kžp-04-2017-04.

4. *Kotlíkové dotace* – projekt má snahu snížit emise z lokálního vytápění domácností podílející se na expozici obyvatelstva koncentracím znečišťujících látek. Projekt administruje odbor regionálního rozvoje. Podrobné a aktuální informace pak přináší k tomu zřízené internetové stránky kraje www.kr-vysocina.cz/kotliky.

5. Diskuse a různé

Na základě dotazu Josefa Herbrycha informoval Martin Hyský o dotacích a finančních podporách, které jsou vlastníkům lesů poskytovány jak z rozpočtu kraje, tak ze státního rozpočtu.

Termín příštího zasedání komise byl stanoven na **úterý 12. listopadu 2019, od 14.30 hodin.**

6. Závěr

Závěrem předsedkyně poděkovala všem přítomným za aktivní účast a ukončila zasedání.

Ing. Lucie Vichrová

předsedkyně Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina

Ing. Jan Joneš

tajemník Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina

Zpracovala a zapsala Lenka Matysová dne 18. 9. 2019.